

UNIDADE 1

Volver empezar

Nesta unidade imos inventar a biografía do candidato ideal para un posto de traballo.

Para iso, imos repasar e aprender:

♦ a falar de hábitos en presente ♦ a relatar experiencias pasadas ♦ o uso do pretérito e do copretérito ♦ a falar do inicio e da duración dunha acción ♦ a localizar unha acción no tempo ♦ algunhas perífrases: **volver** + infinitivo, **ir** + infinitivo, **empezar a** + infinitivo, **acabar de** + infinitivo, **deixar de** + infinitivo, **levar** + xerundio, **seguir** + xerundio ♦ a formación do plural

1. PROMOCIÓN DO 87

A. Todas estas persoas están nunha festa de ex-alumnos na Facultade de Medicina. Hai tempo que non se ven. Le e escoita as conversas e, logo, contesta as preguntas.

Eva: Segues vivindo no Ferrol?
Pili: Non. Hai un par de anos que fun vivir para a aldea, no concello das Pontes; é que agora traballo na casa.

Chus: Acabo de conseguir o traballo da miña vida. En Médicos Mundi.
Tere: Que envexa! Eu levo unha chea de anos traballando no mesmo lugar e estou máis farta...

Luís: Que sabes de Xoán?
Marta: Pois está moi ben. Montou unha empresa, vendeuna por unha chea de cartos e deixou de traballar.
Luís: Ah, si? Que sorte! Non?

Inma: Sabes? Mario volveu casar.
Abel: Outra vez? Con quen?
Inma: Pois cunha rapaza de Santander moi xeitosa.

Laura: Oe, que tal o doutoramento? Termináchelo?
Belén: Non! Quen me dera! Aínda non. É que acabo de ter unha filla e xa sabes...
Laura: Ah, si? Parabéns!

Xerardo: E agora que estás a facer?
Xián: Pois sigo traballando en Chile, pero o ano que vén volvo.

Ana: Canto hai que vives en Inglaterra?
Andrés: Pois xa hai 15 anos. Ao principio estiven vivindo en Birmingham e logo trasladeime a Londres.

B. Agora vas facerlle unha entrevista a un compañeiro para obter informacións sobre varios temas. Aquí tes alg unhas preguntas, pero podes engadir outras.

1. Quen deixou de traballar?
2. Quen foi vivir para unha aldea?
3. Quen volveu casar?
4. Quen segue traballando en Chile?
5. Quen leva moitos anos traballando na mesma empresa?
6. Quen vive fóra de España dende hai 15 anos?
7. Quen acaba de ter unha nena?

Familia	Tes irmáns/ás?	
	Tes mozo/a?	
	Estás casado/a?	
Estudos	Canto tempo hai que estudas galego?	
	Estudaches outros idiomas?	
Traballo	Traballas? En que?	
	Canto tempo levas traballando nese sitio?	
	Gústache o teu traballo?	
Residencia	Onde vives?	
	Compartiches casa algunha vez?	
	Mudaches de casa moitas veces?	
Afeccións	Que che gusta facer no teu tempo libre?	
	Cal foi a última película que viches?	
	Practicabas algún deporte?	
	Dende cando?	
	Sabes tocar algún instrumento? Cal?	

- Tes irmáns, Sheila?
- o Si, un irmán e unha irmá.

2. VIDAS ESPECIAIS

A. Aquí tes a biografía de dous personaxes famosos do mundo galego. Comenta cun compañeiro quen ten a vida máis...

interesante

segura

dura

fácil

perigosa

atractiva

tranquila

José Cendón

O ollar da conciencia

Un fotógrafo comprometido coa dura realidade do planeta.

José Cendón, fillo de emigrantes, naceu en 1974 en Venezuela, pero regresou a Galicia cando aínda era un neno.

Criouse en Compostela e comezou a estudar Económicas na universidade, pero pronto se decatou de que a súa vocación era a comunicación social. Deste xeito, trasladouse a Madrid para estudar Xornalismo e realizar cursos de cinema e fotografía, ámbito no que fixaría a súa orientación profesional.

Malia a súa xuventude, é un dos fotógrafos máis coñecidos de Galicia, tanto polo seu traballo como polo compromiso adquirido á hora de denunciar situacións de desigualdade e opresión. Dende 2002 ata 2004 traballou como *freelance* en Colombia, Venezuela, Israel e os territorios palestinos. Chegada esta data, colaborou sete meses coa Associated Press en Darfur (Sudán) e pasou a traballar de forma independente para a axencia France Presse, con cuxo traballo gañou dous premios prestixiosos de fotografía: o World Press Photo e o Pictures of the Year. As fotografías galardoadas constituían unha reportaxe sobre centros de saúde mental da rexión africana dos Grandes Lagos.

En 2008, trasladouse a Addis Abbeba (Etiopía) para cubrir a información gráfica da zona e, co gallo de elaborar unha reportaxe sobre os piratas do Índico con base en Somalia, viaxou a este país. As accións arriscadas a prol das noticias ocasionaron o seu secuestro por bandas da rexión somalí de Putlandia. A poboación galega viviu entre a preocupación e a admiración o tempo que durou o cativerio. Unha vez liberado, advertiu que volvía a África para completar o seu labor xornalístico, para denunciar as desigualdades planetarias.

- Rosalía Mera ten unha vida moi interesante...
- o Si, pero José Cendón...

Rosalía Mera

Capital humano

O capital ao servizo dos outros.

Rosalía Mera naceu en 1944, na Coruña, no seo dunha familia humilde. Aos 13 anos deixou a escola e púxose a traballar nun comercio, onde coñeceu dous irmáns que traballaban como dependentes: Antonio e Amancio Ortega. Comezou a namorar co segundo e máis tarde casou con el. Xunto cos seus cuñados, o matrimonio fundou en 1962 a empresa Goa, na que fabricaban, distribuían e comercializaban os produtos téxtiles que elaboraban.

A empresa xermolou na exitosa Zara, que pronto traspasou as fronteiras galegas e foi a primeira pedra do emporio comercial Inditex, que converteu o matrimonio Ortega-Mera nun dos máis ricos do planeta. Pero en 1973 Rosalía pensou que era o momento de darlle outro rumbo á súa vida: deixou de traballar e comezou estudos de formación profesional na área sanitaria e de maxisterio. A partir dese momento buscou máis a compañía do mundo cultural, científico e académico que das grandes finanzas. E, malia a súa condición de multimillonaria, nunca esqueceu as súas orixes humildes e sempre fuxiu da fama, dos fastos e da ostentación.

Aínda que segue a ser a segunda maior accionista de Inditex, recentemente comprou o 4% do grupo farmacéutico Zeltia, polo compromiso da compañía na investigación, desenvolvemento e innovación en medicamentos para combater o cancro. Pero non é a única actividade onde Rosalía Mera combina a súa faceta de empresaria con proxectos de carácter humanitario, xa que hai tempo que inviste o seu patrimonio en iniciativas de mercado contido social. En 1986 creou a Fundación Paideia, unha sociedade sen ánimo de lucro que realiza diversas actividades que tentan incidir positivamente no tecido social galego. Deste xeito, conta con proxectos en ámbitos sociais como o da exclusión social e a marxinación, a discapacidade, a economía social e o desenvolvemento de zonas rurais e semiurbanas.

B. Aquí tes algúns testemuños dos dous personaxes anteriores. Cal deles cres que dixo cada unha destas frases?

"Non me atrae demasiado a idea de traballar nun país onde as cousas marchan ben."

"Hai que favorecer que se desenvolvan o talento e as capacidades ocultas."

"Prefiro seguir detrás das cámaras, non diante delas."

"Creo moito na capacidade do ser humano e no seu potencial para contribuír á transformación."

"Paréceme increíble que se lle preste tan pouca atención ao lugar onde sucederon e suceden as cousas máis terribles do planeta."

"Hai demasiados lugares nos que me apetecería vivir unha tempada."

"O máis importante do noso éxito é que seguimos sendo os mesmos de antes."

"Sei onde nacín, sei moi ben de onde veño."

3. CONTRATO INDEFINIDO

A. Unha empresa multinacional galega está buscando un director financeiro para a súa nova sucursal en Berna. Observa o anuncio e a información sobre Carme e Xulio, dous directivos da empresa que traballan actualmente na súa sede en Galicia. Logo decide co teu compañeiro cal é o candidato máis axeitado para o posto.

Grupo multinacional líder no sector téxtil precisa:

DIRECTOR ADMINISTRATIVO/FINANCEIRO PARA A SÚA SUCURSAL EN BERNA (SUÍZA)

- Requírese
- Estudos superiores
 - Dominio do alemán e coñecementos de inglés e francés
 - Experiencia en dirección de equipos
 - Experiencia internacional
 - Flexibilidade horaria
 - Disponibilidade para viaxar

Nome: Carme González Ríos

- Hai dez anos que traballa na empresa.
- Rematou a carreira de Económicas hai oito anos.
- Hai pouco fixo un curso de posgrao en Xestión Empresarial.
- Dende que está ao mando do seu departamento, conseguiu duplicar os beneficios.
- Viaxa menos dende que naceu a súa filla.
- Hai dous meses sacou o certificado do nivel C2 de alemán e estuda inglés dende hai catro anos.
- Vive en Vigo dende 1998. No 2000 estivo oito meses en Berlín por mor do traballo.

Nome: Xulio Casal García

- Hai tres anos que traballa na empresa.
- Rematou a carreira de Empresariais hai catro anos.
- Dende que dirixe o seu departamento, a coordinación do equipo mellorou considerablemente.
- Fala francés. Estuda inglés e alemán dende hai tres anos.
- Casou hai dous anos. Hai dous meses naceu o seu primeiro fillo.
- Estivo a cargo das exportacións ás sucursais de América dende que entrou na empresa.
- Viviu en París de 1999 a 2002. Dende 2003 vive en Vigo.

• *Eu penso que...*

B. Fíxate nas estruturas que están en grosa. Entendes como funcionan?

C. Completa agora estas frases con información sobre ti mesmo.

– Vivo en dende

– Estudo galego dende hai

– Hai que comezamos a clase.

4. ÉPOCA DE CAMBIOS

A. Celia Rei cóntanos algunhas mudanzas que tivo a súa vida a partir dun determinado momento. Escolle o mellor título para o seu testemuño.

Acaba de nacer a súa primeira filla. “Ser nai é unha experiencia increíble. Cámbiache completamente a vida e **comezas a ver** o mundo doutra maneira.” A nena **leva** dúas horas **chorando**, pero Celia está encantada. Dende que recuperou os seus 59 quilos de peso e **volveu traballar** séntese moito mellor. “Son desas mulleres moi activas e, amais de ser nai, quero **seguir investindo** na miña profesión.” Tampouco tivo que interromper radicalmente as súas actividades sociais. Pensa que nesta vida **hai que adecuarse** ás mudanzas e pasalo ben na medida do posible. “É verdade que veñen

- ☐ **Escrava dos seus fillos**
☐ **Maternidade responsable**
☐ **Perfecta harmonía**

algúns momentos difíciles e ás veces **deixas de facer** moitas cousas que facías antes, como ir a pubs ou ao cine, pero **tes que procurar** programas ou actividades con outros perfís. Parece un pouco complicado ao comezo, pero logo adáptaste. Un exemplo é que a partir de agora **imos invitar** os amigos á casa máis a miúdo, sobre todo os venres, cando máis nos apetece facer cousas diferentes.”

B. As expresións en negra son perífrases. Completa o cadro.

Verbo principal	Partícula (a/de/que/ø)	Forma nominal do verbo
volver	ø	infinitivo
deixar		
comezar		
ir		
seguir		
levar		
ter		
acabar		
hai		

5. TODOS OS LUNS

As seguintes palabras están no plural. Cal é a forma no singular de cada unha? Entendes as regras de formación do plural?

estudos	farois	coches	robots
barrís	salóns	cancións	casas
voces	autobuses	veloces	xeniais
clips	pasteis	luns	cales

Falar da duración

Hai + cantidade de tempo + que + verbo

- Hai máis de tres anos **que** vivo en Galicia. E ti?
o Eu, **hai** oito anos.

Dende hai + cantidade de tempo

- Non vexo a Carlos **dende hai** un ano.

Marcar o inicio dunha acción ou proceso

Dende + data

- Traballo nesta empresa **dende** 1992.

Dende que + verbo

- Está en Ourense **dende que** rematou os estudos.
o **Dende que** comezou a saír con Xavi, está máis contento.

- ! Tamén se emprega a forma **desde**.
- *Traballo nesta empresa **desde** 1992.*

Localizar unha acción no tempo

Hai + cantidade de tempo + pretérito

- Aprobaches as oposicións **hai** moi pouco, non?
o Si, si, **hai** só tres meses.

Perífrases

Unha perífrase é unha combinación de dous verbos, un en forma persoal e outro en forma nominal (infinitivo, xerundio ou participio), ás veces unidos por unha partícula, na que o verbo conxugado pasa a ter un novo significado.

Acabar de + infinitivo

Expresa que unha acción ocorreu recentemente.

- **Acabo de conseguir** o traballo da miña vida.

Comezar a + infinitivo

Expresa o inicio dunha acción.

- Cando **comezaches a estudar** piano?

Deixar de + infinitivo

Expresa a interrupción dunha acción ou actividade.

- **Deixei de fumar** cando tiver o primeiro fillo.

Hai/Ter que + infinitivo

Expresa obriga ou necesidade de facer algo. Con **hai**, faise dunha forma máis xeral e impersoal; e con **ter**, dun xeito máis persoal.

- **Hai que manter** os bos costumes.
- **Teño que deixarche** os apuntamentos da última clase.

Ir + infinitivo

Expresa plan ou intención futura.

- **Imos saír** máis a miúdo no próximo curso.

Levar + xerundio

Expresa o tempo transcorrido dende o comezo dunha acción.

Marta **leva saíndo** con Xerardo unha chea de tempo.

Seguir + xerundio

Expresa a continuidade dunha acción.

- **Seguimos indo** ao cine unha vez á semana.

Volver + infinitivo

Expresa a repetición dunha acción.

- Carlos **volveu ter** problemas co coche esta semana.

Formación do plural

- Palabras rematadas en vogal, ditongo ou -n: engádeselles **-s** (**cravo/cravos, xersei/xerseis, xabón/xabóns** etc.).
- Palabras rematadas en -r e -z: engádeselles **-es** (**culler/culleres, voz/voces*** etc.).
- Palabras agudas ou monosilábicas rematadas en -s: engádeselles **-es** (**deus/deuses, autobús/autobuses** etc.).
- Palabras graves ou monosilábicas rematadas en -l: engádeselles **-es** (**xel/xeles, difícil/difíciles, túnel/túneles** etc.).
- Palabras agudas, de máis dunha sílaba, rematadas en -l: substitúese o -l por **-is** (**azul/azuis, carril/carrís** etc.).
- Palabras rematadas en consoantes distintas das mencionadas, que son, na maioría, estranxeirismos ou cultismos, forman o plural con **-s** (**club/clubs, pub/pubs, clip/clips, robot/robots, álbum/álbums** etc.).
- Palabras rematadas en -s ou -x, ben sexa grave, esdrúxula ou que formen grupo consonántico, permanecen invariables á hora de formar o plural (**mércores, lapis, lux, unisex, luns**).

* Ao facer o plural, o **z** cámbiase por **c**.

6. COIDAS DOS TEUS AMIGOS?

A. Consideras que es un bo amigo dos teus amigos? Responde este cuestionario e descúbreo.

0 test da amizade

1 Canto tempo hai que coñeciches o teu mellor amigo ou amiga?

- ☐ a) Hai menos dun ano.
- ☐ b) Hai máis de tres anos.
- ☐ c) Hai máis de dez anos.

2 Convidas os teus amigos á casa acotío?

- ☐ a) Non, nunca.
- ☐ b) Si, ás veces.
- ☐ c) Si, moitas veces.

3 Cantas datas de aniversarios recordas?

- ☐ a) Só a do meu aniversario.
- ☐ b) As dos meus pais e meus irmáns.
- ☐ c) As de case todos os meus amigos.

4 Canto hai que non chamas a un amigo ou amiga?

- ☐ a) Hai máis dunha semana.
- ☐ b) Hai máis de tres días.
- ☐ c) Hai unhas horas.

5 Cando lle enviaches unha mensaxe electrónica a un amigo ou amiga por última vez?

- ☐ a) Hai un mes ou máis.
- ☐ b) A semana pasada.
- ☐ c) Hai pouco.

6 Canto tempo hai que non lle pides un consello a un amigo ou amiga?

- ☐ a) Hai moitísimo tempo.
- ☐ b) Hai bastante tempo.
- ☐ c) Hai pouco.

7 Saes moito cos teus amigos?

- ☐ a) Non, desde que coñecín a miña parella.
- ☐ b) Moito non. De cando en vez.
- ☐ c) Si, case todas as fins de semana.

B. Agora le os resultados. Estás de acordo? Coméntao cos teus compañeiros.

Resultados

Maioría de respostas A. Parece que non valoras moito os teus amigos. Recordas os seus nomes?

Maioría de respostas B. Tes amigos que te queren e aos que queres. Pero ás veces o estrés e o ritmo de vida que levas poden interferir na túa relación con eles.

Maioría de respostas C. Es un amigo excelente. Dáslle un gran valor á amizade e coidas dos teus amigos. Todo ten a súa recompensa: seguro que eles tamén te coidan a ti.

7. OS MEUS COMPAÑEIROS E EU

Fíxate nesta ficha. Marca primeiro aquelas informacións que poden aplicarse a ti. Despois, busca na clase persoas que respondan afirmativamente. Podes engadir outras informacións. Con quen tes máis cousas en común?

Busca alguén que...	Eu	Os meus compañeiros
Deixou de comer carne ou algunha outra cousa.		
Segue vivindo cos seus pais.		
Leva máis dun ano saíndo con alguén.		
Acaba de mudar de traballo		
Hai pouco comezou a ir ao ximnasio.		
Pensa ir vivir ao estranxeiro.		

8. CAMBIOS

A. Aquí tes unha serie de cousas que poden mudar a vida dunha persoa. En parellas, pensade outras e completade a listaxe.

B. Na túa opinión, cal ou cales das accións ou procesos da epígrafe A cambian máis a vida das persoas? Por que? Coméntao cos teus compañeiros.

- Eu creo que ter un fillo é o cambio máis importante na vida porque tes que coidar del sempre, e...
- o Si, pero para min o máis importante é...

C. Escóita agora o testemuño dunhas persoas que comentan por que lles cambiou a vida. Que pasou en cada caso? Escribeo.

- 1
- 2
- 3
- 4

D. Cales son as cousas da lista que che pasaron a ti? Cales non? Coméntao co teu compañeiro.

9. CANDIDATOS IDEAIS

A. Na sección de ofertas de emprego dun xornal apareceron os seguintes postos de traballo. En grupos, elixide un e decide as características do candidato ideal para este posto: estudos, idiomas, experiencia laboral, afeccións etc.

Fareiro/a nunha illa deserta
Médico/a en Alaska
Catador/a de bombóns de chocolate en Suíza
Director/a dunha residencia de anciáns
Profesor/a dos fillos dun xeque árabe
Instrutor/a de tai chi
Astronauta no voo con tripulación a Marte
Dj nunha discoteca en Sanxenxo

B. Agora tendes que escribir a vida do candidato ideal para o posto de traballo que escollestes.

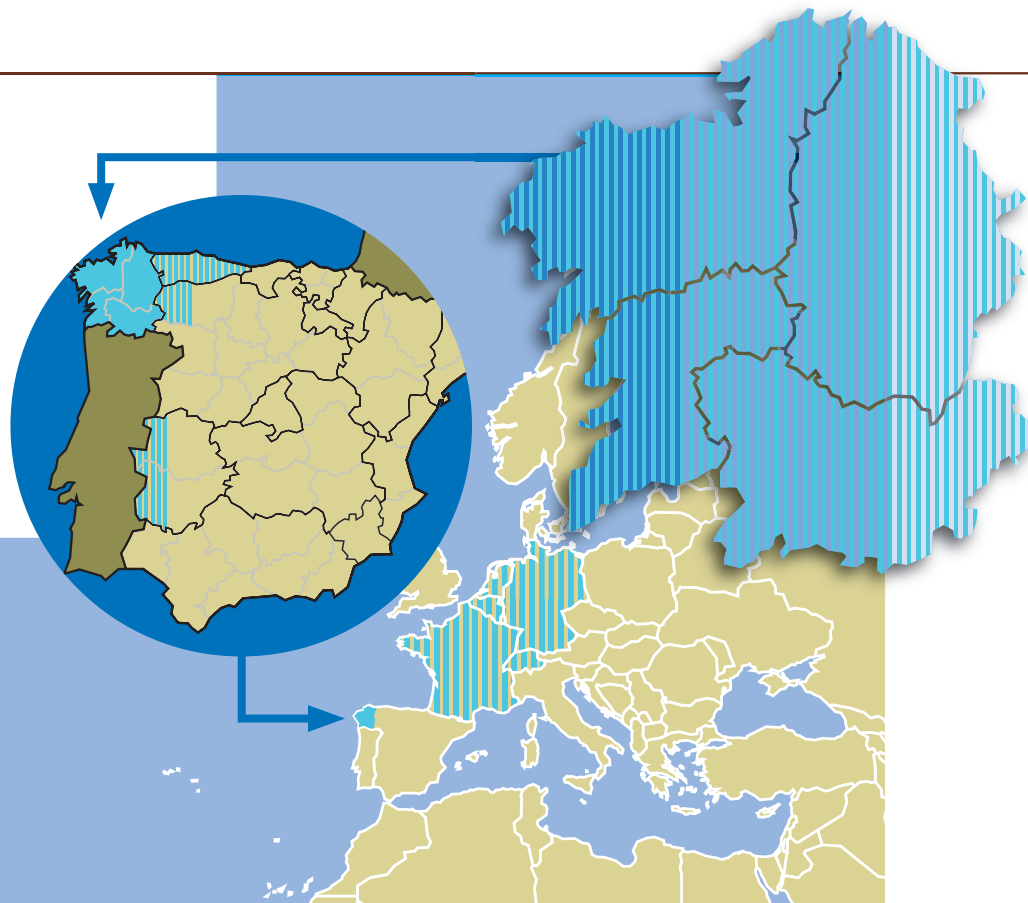
- Rocío Díaz naceu en Mondoñedo hai 32 anos. Estudou na escola de Hostalería de Santiago de Compostela, onde se especializou en repostería. Actualmente é a reposteira xefe dun restaurante que...

C. Agora, por quendas, algúns de vós asumiredes o papel de candidatos e contestaredes as preguntas que vos farán o resto dos compañeiros de traballo, coma se se tratase dunha entrevista laboral.

- Tes experiencia como profesor/a?
- o Si, traballei durante 5 anos nun colexio privado.

10. O GALEGO, LINGUA SECULAR

A. Que sabes da historia da lingua galega? Le o seguinte texto e comenta co teu compañeiro que parte da información coñecías e cal descoñecías.

O galego, onte e hoxe

O galego é unha das linguas románicas, as cales proceden do latín. Naceu no noroeste da península Ibérica, na rexión que hoxe ocupa Galicia e o norte de Portugal. Os primeiros textos datan do século XII e ata o XIV o galego e o portugués foron a mesma lingua, pero comezaron a diverxer a partir do XV. Na época medieval a lírica galego-portuguesa foi, xunto coa provenzal, a máis prestixiosa da Europa occidental, mais o esplendor literario foise apagando conforme se extinguía a Idade Media e só comezou a dar mostras de recuperación a partir do século XIX, co Rexurdimento da lingua e da cultura propias. Con todo, e malia as dificultades, o galego sobreviviu grazas aos seus falantes e continuou a ser o primeiro idioma de comunicación da meirande parte dos galegos ata os anos 80 da pasada centuria. A partir dese momento, as xeracións máis mozas comezaron a afastarse da lingua dos seus pais e avós, aínda que actualmente se están a dar algúns síntomas de recuperación.

Oficialidade

O galego é unha das linguas oficiais do Estado español, xunto co castelán, o vasco e o catalán, tal como recolle a Constitución. Ademais, o Estatuto de autonomía de Galicia declara que a lingua propia de Galicia é o galego.

A diversidade

Aínda que o galego é a lingua propia de Galicia, tamén se fala no Bierzo leonés, en zonas de Asturias e Estremadura e en rexións de asentamento da emigración galega, como Iberoamérica (Cuba, México, Brasil e, ante todo, Arxentina) ou Europa Central (Alemaña, Francia, Suíza, Holanda ou Bélxica).

En territorio galego, malia haber unha norma estándar, existe unha ampla variedade na fala en función das áreas xeográficas. Esta diversidade contribúe, sen dúbida, á riqueza lingüística do galego. As principais variantes son as seguintes:

- O galego occidental: corresponde á franxa occidental das provincias de Pontevedra e A Coruña. Caracterízase por ter gheada (*ghato*-gato) e nalgunha das súas zonas seseo (*sapato*-zapato).
- O galego central: integra o nordeste e interior da provincia da Coruña, o interior de Pontevedra e case toda a provincia de Ourense e Lugo, agás a franxa máis oriental. Utilizan nalgúns casos os pronomes persoais *tu* (ti) e *il* (el) e ás veces teñen terminacións particulares no masculino, como *irmao* (irmán).
- O galego oriental: comprende o leste de Lugo e Ourense. Utiliza formas plurais como *cais* (cans) e ás veces nasaliza algunha consoante, como *vecíus* (veciños).

B. Sabes a que familia pertence a túa lingua? Dende cando é a lingua oficial do teu país? Hai outras linguas oficiais? Onde se falan?

C. Se es galego, a cal das variantes pertence a túa fala? Saberías describila?